

REFERAT Ældre- og Aktivitetsudvalget (2026-2029) d. 01-06-2026

Møtedato Mandag d. 01. juni 2026 kl. 08:30

Møtested Pleje- og Omsorgscenter Blichergården

Deltakere Johannes Vesterby, Lone Langballe, Natja Hedegaard Gram, Helle Sommer, Sofie Ringgaard Schøning

Innholdsfortegnelse

Præsentation af Pleje- og Omsorgscenter Blichergården.....	3
Kvalitetsstandarder på ældreområdet.....	6
Budgetopfølgning pr. 30. april 2026.....	9
Budget 2027-2030.....	12
Studietur: Mulige temaer og destinationer.....	15
Temadrøftelse om anvendelse af træningssale.....	17
Forebyggelse af ensomhed blandt ældre.....	20
Implementering af nye kostanbefalinger fra Sundhedsstyrelsen.....	23
Mødeliste 2026 for Ældre- og Aktivitetsudvalget.....	26
Meddelelser og gensidig orientering.....	28
Underskriftsark.....	29

Præsentation af Pleje- og Omsorgscenter Blichergården

RESUME

Ældre- og Aktivitetsudvalgets møde indledes med en præsentation af Pleje- og Omsorgscenter Blichergården ved centerleder Dorte Guldborg Ritter.

INDSTILLING

Direktøren for Social, Sundhed & Omsorg indstiller til Ældre- og Aktivitetsudvalget,

1. at præsentation af Pleje- og Omsorgscenter Blichergården tages til efterretning.

BESLUTNING I ÆLDRE- OG AKTIVITETSUDVALGET (2026-2029) DEN 01-06-2026

Ældre- og Aktivitetsudvalget tog præsentation af Pleje- og Omsorgscenter Blichergården til efterretning.

Oplæg om Pleje- og Omsorgscenter Blichergården er vedhæftet som bilag.

Sagsfremstilling

Historik

Intet.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Ældre- og Aktivitetsudvalget har ønsket at afholde sine ordinære møder på de tilbud, som hører under udvalgets ansvarsområde.

Dagens møde indledes med en præsentation af Pleje- og Omsorgscenter Blichergården.

Centerleder Dorte Guldborg Ritter orienterer om Pleje- og Omsorgscenter Blichergården og viser udvalget rundt.

Fakta om Pleje- og Omsorgscenter Blichergården

Nøgletal om medarbejdere	• 1 centerleder • 1 teamleder • 18 social- og sundhedsassistenter • 12 social- og sundhedshjælpere • 4 sygeplejersker • 2 pædagoger • 13 husassistenter • 1 IGU-praktikant • 5 spirer • 24 ufaglærte, heraf 23 afløsere • 10 elever og 2 sygeplejestuderende
Nøgletal aktivitet	Pleje- og Omsorgscenter Blichergården har 62 beboere.
Organisering	Pleje- og Omsorgscenter Blichergården er beliggende i Viborg og rummer i alt 62 boliger på 3 etager fordelt på 50 plejeboliger og 12 lejligheder indrettet til borgere med demens. Medarbejderne er tværfagligt organiseret i teams.
Målgruppe	Borgere, der er visiteret til plejebolig.
Indsatser	Viborg Kommune tilbyder 19 forskellige plejetilbud, fordelt på: • 13 kommunale plejehjem • 6 friplejehjem

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Kvalitetsstandarder på ældreområdet

RESUME

Viborg Kommune har tidligere haft en række lovpligtige og ikke-lovpligtige kvalitetsstandarder på ældreområdet. Med den velfærdsaftale, Viborg Kommune indgik med regeringen for perioden 2021 - 2024 blev kommunen friset fra en del af lovgivningen på ældreområdet, herunder også lovgivning vedrørende kvalitetsstandarder samt en række interne kommunale regler, retningslinjer og arbejdsgange. Det foreslås i forlængelse heraf, at Viborg Kommune erstatter ikke-lovpligtige kvalitetsstandarder med styrket borgerrettet information, så borgere møder mere målrettede, kortfattede og let tilgængelige beskrivelser af ydelser og tilbud.

INDSTILLING

Direktøren for Social, Sundhed & Omsorg indstiller til Ældre- og Aktivitetsudvalget,

1. at ikke-lovpligtige kvalitetsstandarder på ældreområdet erstattes af kortfattede, digitale borgerrettede beskrivelser.

Direktøren for Social, Sundhed & Omsorg foreslår, at Ældre- og Aktivitetsudvalget indstiller til byrådet,

2. at udkast til lovpligtige kvalitetsstandarder godkendes, og

3. at kompetencen til at revidere lovpligtige kvalitetsstandarder delegeres til Ældre- og Aktivitetsudvalget.

BESLUTNING I ÆLDRE- OG AKTIVITETSUDVALGET (2026-2029) DEN 01-06-2026

Ældre- og Aktivitetsudvalget besluttede, at ikke-lovpligtige kvalitetsstandarder på ældreområdet erstattes af kortfattede, digitale borgerrettede beskrivelser.

Ældre- og Aktivitetsudvalget indstiller til byrådet,

2. at udkast til lovpligtige kvalitetsstandarder godkendes, og

3. at kompetencen til at revidere lovpligtige kvalitetsstandarder delegeres til Ældre- og Aktivitetsudvalget.

Sagsfremstilling

Historik

Kvalitetsstandarder for ældreområdet blev senest godkendt på mødet i Ældre- og Aktivitetsudvalget den 24. november 2020 ([Link til sag nr. 2 på Ældre- og Aktivitetsudvalgets møde den 24. november 2020](#))

Inddragelse og høring

Ældrerådet ([Link til sag nr. 4 på Ældrerådets møde den 5. november 2025](#)) drøftede på rådsmøde den 5. november 2025 opdatering af kvalitetsstandarder på ældreområdet.

De lovpligtige kvalitetsstandarder har været i høring i Ældrerådet, og er tilpasset på baggrund af Ældrerådets input ([Link til sag nr. 5 på Ældrerådets møde den 29. april 2026](#)).

Ældrerådet vurderer, at kvalitetsstandarderne er skrevet i et lettilgængeligt sprog.

Beskrivelse

Kommunen er forpligtet til at udarbejde kvalitetsstandard for enkelte tilbud under serviceloven. Det drejer sig om kvalitetsstandarder for:

- personlig pleje, praktisk hjælp og madservice
- rehabiliteringsforløb til personer med nedsat funktionsevne
- genoptræning til afhjælpning af fysisk funktionsnedsættelse

Der er udarbejdet et udkast til de lovpligtige kvalitetsstandarder under serviceloven.

Der er ikke krav om kvalitetsstandarder for ældreloven, da det er en værdibaseret lov, der tager afsæt i, at hjælpen tilrettelægges med udgangspunkt i borgerens selvbestemmelse.

Kvalitetsstandarder er overordnede, politisk vedtagne beskrivelser af kommunens tilbud.

Kvalitetsstandarder beskriver ikke den konkrete ydelse, en borger kan forvente at modtage, da dette altid beror på en konkret og individuel vurdering.

Viborg Kommune har hidtil haft en række ikke-lovpligtige kvalitetsstandarder for hjælp og pleje som supplement til de kvalitetsstandarder, der er lovpligtige i henhold til serviceloven.

De ikke-lovpligtige kvalitetsstandarder er opstået for at tilgodese behovet for at informere borgere om kommunens tilbud og ydelser. Viborg Kommunes tilbud og ydelser til borgere kan imidlertid formidles på mere hensigtsmæssig vis som korte, præcise og let tilgængelige ydelses- og tilbudsbeskrivelser på Viborg Kommunes hjemmeside. Det gælder blandt andet tilbud om:

- forebyggende hjemmebesøg
- hjælpemidler
- aflastning/afløsning

Med forslaget om korte, præcise og lettilgængelige ydelses- og tilbudsbeskrivelser på Viborg Kommunes hjemmeside får borgerne et mere intuitivt og sammenhængende overblik over kommunens tilbud.

De lovpligtige kvalitetsstandarder på ældreområdet revideres en gang årligt i byrådet med mulighed for delegation til Ældre- og Aktivitetsudvalget.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Budgetopfølgning pr. 30. april 2026

RESUME

Der udarbejdes årligt to budgetopfølgninger, som forelægges de politiske udvalg / byrådet. Disse udarbejdes henholdsvis pr. 30. april og 30. september.

I denne sag er det forventede regnskabsresultat for Ældre- og Aktivitetsudvalgets ansvarsområder opgjort pr. 30. april 2026 og sammenholdt med det oprindelige og det korrigerede budget. Det korrigerede budget er det oprindelige budget tillagt overførsler fra 2025 og øvrige tillægsbevillinger, som byrådet har godkendt.

INDSTILLING

Direktøren for Social, Sundhed & Omsorg foreslår, at Ældre- og Aktivitetsudvalget indstiller til byrådet (via en samlet sag for alle udvalg, som udarbejdes af Økonomi),

1. at budgetopfølgningen pr. 30. april 2026 godkendes.

Endvidere foreslår direktøren for Social, Sundhed & Omsorg, at Ældre- og Aktivitetsudvalget indstiller til Økonomi- og Erhvervsudvalget (ligeledes via en samlet sag for alle udvalg, som udarbejdes af Økonomi),

2. at den omplacering mellem politikområder, der er anført i bilag 2, og som berører Ældre- og Aktivitetsudvalget godkendes.

BESLUTNING I ÆLDRE- OG AKTIVITETSUDVALGET (2026-2029) DEN 01-06-2026

Ældre- og Aktivitetsudvalget indstiller til byrådet (via en samlet sag for alle udvalg, som udarbejdes af Økonomi),

1. at budgetopfølgningen pr. 30. april 2026 godkendes.

Ældre- og Aktivitetsudvalget indstiller til Økonomi- og Erhvervsudvalget (ligeledes via en samlet sag for alle udvalg, som udarbejdes af Økonomi),

2. at den omplacering mellem politikområder, der er anført i bilag 2, og som berører Ældre- og Aktivitetsudvalget godkendes.

Sagsfremstilling

Historik

Intet.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Udvalgets egen budgetopfølgning:
I den efterfølgende tabel 1 er det forventede regnskabsresultat for Ældre- og Aktivitetsudvalgets ansvarsområder opgjort pr. 30. april 2026 og sammenholdt med både det oprindelige og det korrigerede budget.

I sagsfremstillingen er alene redegjort for de væsentligste forventede afvigelser i forhold til udvalgets korrigerede budget, der er det aktuelle budget, som udvalget kan disponere inden for.

Det korrigerede budget er det oprindelige budget korrigeret for eventuelle omplaceringer og tillægsbevillinger (herunder overførsler af budget fra 2025).

Tabel 1: Resultat af budgetopfølgningen

Mio. kr. (minus = indtægter)	Budget		Forventet regnskab	Forventet afvigelse minus = mindredg.	
	Oprindeligt	Korrigeret	30. apr. 2026	I forhold til oprindeligt budget (kolonne 1)	I forhold korrigeret budget (kolonne 2)
	1	2	3	4	5
Drift					
Serviceudgifter					
Ældreområdet	1.006,5	1.017,3	1.012,8	6,4	-4,5
Serviceudgifter i alt	1.006,5	1.017,3	1.012,8	6,4	-4,5
Anlæg					
Anlæg, skattefinans.	0,5	1,2	1,2	0,7	0,0
Anlæg i alt	0,5	1,2	1,2	0,7	0,0

Drift og anlæg i alt	1.007,0	1.018,5	1.014,1	7,1	-4,5

Konklusion

Overordnet set viser resultatet af budgetopfølgningen pr. 30. april et mindreforbrug på 4,5 mio. kr.

Drift

Politikområdet forventer et mindreforbrug på 4,5 mio. kr. De 4,5 mio. kr. fordeler sig på 1,8 mio. kr. i mindreforbrug på centrale konti, 1,7 mio. kr. decentralt og 1 mio. kr. i puljer. Resultatet indeholder forskydninger i mer- og mindreforbrug og en mere detaljeret redegørelse for afvigelser fremgår af vedlagte bilag nr. 1.

Omlacering mellem politikområder

Der flyttes 66 t.kr. fra politikområdet Ældre til Administrativ Organisation i både 2026 og 2027 til fælles finansiering af en toårig projektstilling som intern videojournalist.

Anlæg

Der forventes ingen afvigelser på udvalgets anlægsprojekter i 2026. Til anlægget "Nyt produktionskøkken til Madservice" er der overført 0,7 mio. kr. fra 2025, som forventes anvendt. Derudover er der afsat 0,5 mio. kr. til projektet "Nye lokaler til Hjemmeplejen i Stoholm", som ligeledes forventes anvendt.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Budget 2027-2030

RESUME

Udvalgets forslag til drifts- og anlægsbudget for 2027-2030 færdiggøres og indgår herefter i det basisbudget, som Økonomi- og Erhvervsudvalget behandler den 26. august. Det drøftes, hvilke ændringer, der indgår i budgetforslaget, i form af driftsbudgetudfordringer, investeringsforslag og nye anlægsprojekter.

INDSTILLING

Direktøren for Social, Sundhed & Omsorg indstiller til Ældre- og Aktivitetsudvalget,

1. at orientering om bemærkninger til budgetforslaget fra MED-systemet og andre relevante høringsparter tages til efterretning,
2. at forslaget til drifts- og anlægsbudget inkl. forslag til teknisk tilretning godkendes, og
3. at udvalget godkender eventuelle investeringsforslag og nye, absolut nødvendige anlægsprojekter og tilhørende ideoplæg, der ønskes fremsat overfor byrådet.

BESLUTNING I ÆLDRE- OG AKTIVITETSUDVALGET (2026-2029) DEN 01-06-2026

Ældre- og Aktivitetsudvalget tog orientering om bemærkninger til budgetforslaget fra MED-systemet og andre relevante høringsparter til efterretning.

Ældre- og Aktivitetsudvalget godkendte forslaget til drifts- og anlægsbudget inkl. forslag til teknisk tilretning.

Ældre- og Aktivitetsudvalget godkendte følgende nye, absolut nødvendige anlægsprojekt og tilhørende ideoplæg, der ønskes fremsat overfor byrådet:

- Udbygning af Hjælpemiddelservice

Ældre- og Aktivitetsudvalget henledte opmærksomheden på, at udvalget tidligere har besluttet at indstille til Økonomi- og Erhvervsudvalget, at budgetudfordringen på kr. 300.000 til basisfinansiering af Seniorfolkemødet indgår i byrådets videre budgetlægning for 2027-2030.

Sagsfremstilling

Historik

Økonomi- og Erhvervsudvalget vedtog på mødet den 18. marts budgetstrategi, proces og spilleregler for årets budgetlægning ([link til sag nr. 25 på Økonomi- og Erhvervsudvalgets møde 18. marts 2026](#)).

Ældre- og Aktivitetsudvalget drøftede senest budgetlægningen på mødet den 6. maj ([link til sag nr. 6 i Ældre- og Aktivitetsudvalget 6. maj 2026](#)).

Inddragelse og høring

Der orienteres på mødet om bemærkninger fra MED-systemet og andre relevante høringsparter til udvalgets budgetforslag.

Beskrivelse

Driftsbudget

Udvalget færdiggør budgetforslaget samt eventuelle budgetudfordringer, som udvalget selv skal løse indenfor eget område.

Udvalget besluttede på mødet den 8. april 2026, at indstille til Økonomi- og Erhvervsudvalget, at budgetudfordringen på kr. 300.000 til basisfinansiering af Seniorfolkemødet indgår i byrådets videre budgetlægning for 2027 - 2030. ([link til sag nr. 6 i Ældre- og Aktivitetsudvalget den 8. april 2026](#)).

Investeringer

Udvalget færdiggør og godkender eventuelle forslag til investeringer og tilhørende beskrivelse af forslag, som ønskes fremsat overfor byrådet.

Anlægsbudget og teknisk tilretning

Af bilag nr. 1 fremgår anlægsbudgettet for 2027 og overslagsårene 2028-2030.

Byrådsbeslutninger frem til og med byrådsmødet den 29. april/27. maj 2026, herunder godkendte anlægsoverførsler, er indarbejdet.

Som en del af budgetforslaget skal udvalget aflevere et tilrettet anlægsbudget korrigeret for tekniske ændringer. Formålet med den tekniske tilretning er, at budgettet afspejler en realistisk tidsplan. Forslag til teknisk tilretning af anlægsbudgettet på baggrund af budgetopfølgningen pr. 30. april fremgår ligeledes af bilag nr. 1.

Anlægsprojekter

Udvalgene har kun mulighed for at fremsende absolut nødvendige anlægsprojekter, som kan afsættes fra 2029 og 2030. Anlægsprojekterne skal prioriteres i rækkefølge. Hvis projekterne er tidligere end 2029, skal udvalgene pege på finansiering gennem bortfald eller udskydelse af projekter, som er afsat på anlægsbudgettet.

Det er desuden besluttet, at puljer i 2029 undlades videreført i 2030, idet der først tages endelig stilling hertil i forbindelse med byrådets budgetforhandlinger efter sommerferien. Udvalgene skal ikke fremsende anlægsprojekter vedrørende ovennævnte puljer.

Udvalget har på mødet den 6. maj besluttet, at der skal udarbejdes idéoplæg for anlægsprojektet vedrørende udbygning af hjælpemiddelservice. Idéoplæg fremgår af bilag nr. 2.

Udvalget færdiggør forslaget til anlægsbudget og godkender eventuelle absolut nødvendige anlægsprojekter og tilhørende ideoplæg.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Udvalgets endelige budgetforslag vil indgå i det basisbudget, som udgør grundlaget for byrådets budgetforhandlinger efter sommerferien.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Studietur: Mulige temaer og destinationer

RESUME

Ældre- og Aktivitetsudvalget har tilkendegivet et ønske til mulige temaer og destinationer for en studietur i foråret 2027. Udvalget skal med denne sag genoptage drøftelserne på baggrund af et oplæg ved forvaltningen.

INDSTILLING

Direktøren for Social, Sundhed & Omsorg indstiller til Ældre- og Aktivitetsudvalget,

1. at temaer og destinationer for studietur i foråret 2027 drøftes.

BESLUTNING I ÆLDRE- OG AKTIVITETSUDVALGET (2026-2029) DEN 01-06-2026

Ældre- og Aktivitetsudvalget drøftede temaer og destinationer for studietur i foråret 2027.

Ældre- og Aktivitetsudvalget tilkendegav et ønske om, at forvaltningen undersøger og uddyber mulighederne for studietur til Norge eller Holland. Dette med fokus på følgende temaer:

- Boformer, herunder seniorfællesskaber
- Ældrepleje
- Borgere med demens
- Det nære sundhedsvæsen

Forvaltningens oplæg om mulige temaer og destinationer er vedhæftet som bilag.

Sagsfremstilling

Historik

På møde i Ældre- og Aktivitetsudvalget den 6. maj drøftede udvalget temaer og destinationer for en kommende studietur ([link til sag nr. 8 i Ældre- og Aktivitetsudvalget den 6. maj 2026](#)).

Ældre- og Aktivitetsudvalget tilkendegav på mødet et ønske om, at forvaltningen undersøger følgende temaer med henblik på afvikling af en studietur i foråret 2027:

- Boformer, herunder seniorfællesskaber
- Ældrepleje

- Borgere med demens
- Det nære sundhedsvæsen

Af destinationer nævnte udvalget Norge og Finland.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Forvaltningen har undersøgt mulige temaer og destinationer for studietur i foråret 2027 på baggrund af Ældre- og Aktivitetsudvalgets tilkendegivelser. På dagens udvalgsmøde præsenterer forvaltningen den foreløbige afdækning af muligheder med henblik på, at udvalget genoptager sine drøftelser vedrørende studietur.

Forvaltningen vil på baggrund af udvalgets drøftelser udarbejde konkrete forslag til indhold i en studietur i foråret 2027, som præsenteres for udvalget i efteråret 2026.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

I indeværende byrådsperiode 2026-2029 er der afsat en ramme på 20.000 kr. pr. udvalgsmedlem pr. udvalg alt inklusive til afvikling af studietur. Den givne ramme skal også dække rejse- og opholdsudgifter til embedsmænd, der ledsager udvalget.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Temadrøftelse om anvendelse af træningssale

RESUME

Udvalget orienteres om anvendelse af og kapacitet i kommunale træningssale, herunder muligheder for individuel og gruppebaseret selvtræning. Med afsæt i orienteringen drøfter udvalget muligheder for og ønsker til selvtræning.

INDSTILLING

Direktøren for Social, Sundhed & Omsorg indstiller til Ældre- og Aktivitetsudvalget,

1. at orientering om aktuel anvendelse af og kapacitet i kommunale træningssale tages til efterretning, og
2. at fremtidig anvendelse af træningssale på plejecentre til individuel og gruppebaseret selvtræning drøftes.

BESLUTNING I ÆLDRE- OG AKTIVITETSUDVALGET (2026-2029) DEN 01-06-2026

Ældre- og Aktivitetsudvalget tog orientering om aktuel anvendelse af og kapacitet i kommunale træningssale til efterretning.

Ældre- og Aktivitetsudvalget drøftede fremtidig anvendelse af træningssale på plejecentre til individuel og gruppebaseret selvtræning.

Oplæg om anvendelse af træningssale er vedhæftet som bilag.

Sagsfremstilling

Historik

Ældre- og Aktivitetsudvalget drøftede senest muligheden for selvtræning i kommunale træningssale på udvalgets møde den 29. august 2017 ([link til punkt nr. 2 på dagsordenen til Ældre- og Aktivitetsudvalgets møde den 29. august 2017](#)).

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Der findes i dag en række kommunale træningssale på bl.a. plejecentre, dagcentre og i Sundhedscenter Viborg.

Disse træningssale anvendes til forskellige formål som f.eks. kommunale træningsforløb efter sundheds- og ældreloven og frivillige aktiviteter, som arrangeres af civilsamfundet. Nedenfor angives antal forløb. Et kommunalt forløb rummer en række træningssessioner, typisk over 10-12 uger:

- Genoptræning for borgere i eget hjem efter udskrivelse med genoptræningsplan fra sygehus. Der har samlet været 4.250 borgerforløb i 2025, hvoraf ca. $\frac{3}{4}$ er foregået i træningssale.
- Genoptræning efter ældreloven til borgere i eget hjem og på plejecentre (Hjemmepleje og Hverdagsrehabilitering har samlet haft 225 forløb de sidste 6 måneder)
- Patientrettet forebyggelse og rehabiliteringsforløb ved kronisk sygdom. Sundhedscenter Viborg har haft ca. 1.150 borgerforløb i 2025.
- Rehabiliterende træningsforløb i dagcenter med DigiPrehab. Aktivitet og Udvikling har haft ca. 70 forløb i 2025.
- Træningshold i regi af seniorhuse (f.eks. afvikler Aktivitet og Udvikling to træningshold ugentligt på Banebo med gennemsnitlig 14 deltagere)
- Senormotion, De er tale om hold med frivillige trænere, faciliteret af Sundhedscenter Viborg i samarbejde med VGF. Der har været i alt 6 hold med aktuelt 63 deltagere)
- Foreninger/patientforeninger
- Selvtræning efter genoptræningsforløb (I maj 2026 har der været 13 borgere som har ønsket adgang til selvtræning i træningssalene i hhv. Frederiks Dagcenter (2), Blichergården (4), Birkegården (2), Højvangen (2) og Skovvænget (3). Der er aktuelt ingen selvtrænere i Møldrup. Antallet af selvtrænere i Sundhedscenter Viborg er ikke opgjort).

På dagens møde orienterer forvaltningen om muligheden for selvtræning.

Forvaltningens afdækning af anvendelsen af og kapaciteten i træningssalene viser:

- At de fleste træningssale allerede anvendes til selvtræning, dog undtaget træningssale på Kildehaven og i Sundhedscenter Viborg),
- At der er nogen ledig kapacitet i de fleste træningssale (dog ikke på Birkegården, på Blichergården eller i Sundhedscenter Viborg) til at udvide muligheden for selvtræning.
- At den ledige kapacitet fortrinsvis findes før kl. 9 eller efter kl. 15, da træningssalene derudover er fuldt belagt med lovbundne, kommunale træningsopgaver samt nuværende selvtræningshold og foreningshold. Erfaringsmæssigt er disse tidsrum de mindst attraktive for selvtrænere.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

I forbindelse med udlån af træningssale er der en række administrative og praktiske opgaver, f.eks. booking af lokaler, rengøring, information til patientforeninger og frivillige om brugen af lokalerne, udlevering af nøgle/adgangskort til foreninger, frivillige og selvtrænere, håndtering af ansvarserklæring om selvtræning, instruktion af borgere i brugen af træningsmaskiner mv. Disse opgaver øges, hvis muligheden for selvtræning udvides.

Juridiske og planmæssige forhold

Ældrelovens §6 og servicelovens §79 giver kommunen mulighed for at iværksætte eller give tilskud til generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte. Et generelt tilbud med aktiverende og forebyggende sigte kan f.eks. være selvtræning. Tilbuddene skal være generelle. Det vil sige, at tilbuddet skal være tilgængeligt for hele den afgrænsede målgruppe, uden at der er foretaget en konkret og individuel vurdering af behovet for tilbuddet. Kommunen skal derfor fastsætte en målgruppe for tilbuddet. I Viborg Kommune har målgruppen for selvtræning hidtil været borgere, der er bosiddende i kommunen og har gået til visiteret genoptræning efter sundhedslovens § 140 eller patientrettet forebyggelsesforløb efter sundhedslovens § 119, idet selvtræningen har en varighed af 3 måneder.

Kommunen kan ikke tilbyde træningsfaciliteterne til ældre borgere, som lige så vel kan benytte de øvrige træningsfaciliteter i samfundet (f.eks. fitnesscentre og tilbud i foreningsregi). Tilbud om selvtræning skal have til formål at øge og bevare borgernes muligheder for at klare sig selv, forebygge forringelse af den fysiske funktionsevne eller forebygge social isolation. Det vil sige, at der skal være saglige og objektive kriterier for, hvorfor målgruppen vil have gavn af træningsfaciliteterne for at undgå konkurrenceforvridning.

Forebyggelse af ensomhed blandt ældre

RESUME

Viborg Byråd har i konstitueringsaftalen sat fokus på at "arbejde aktivt med initiativer, der forebygger ensomhed blandt ældre". I Viborg Kommune bygger de ensomhedsforebyggende indsatser blandt andet på forebyggende hjemmebesøg og et fællesfagligt ståsted for alle medarbejdere i Sundhed og Omsorg.

INDSTILLING

Direktøren for Social, Sundhed & Omsorg indstiller til Ældre- og Aktivitetsudvalget,

1. at orientering om nuværende ensomhedsforebyggende indsatser drøftes og tages til efterretning, og
2. at udmøntning af byrådets beslutning, i konstitueringsaftalen 2026-2029 om at "arbejde aktivt med initiativer, der forebygger ensomhed blandt ældre", drøftes.

BESLUTNING I ÆLDRE- OG AKTIVITETSUDVALGET (2026-2029) DEN 01-06-2026

Ældre- og Aktivitetsudvalget drøftede og tog orientering om nuværende ensomhedsforebyggende indsatser til efterretning.

Ældre- og Aktivitetsudvalget drøftede udmøntning af byrådets beslutning, i konstitueringsaftalen 2026-2029 om at "arbejde aktivt med initiativer, der forebygger ensomhed blandt ældre".

Ældre- og Aktivitetsudvalget efterspurgte data, herunder særligt data for udsatte grupper af borgere med ensomhedsproblematikker. Dette som afsæt for at følge iværksatte indsatser og effekten af samme.

Sagsfremstilling

Historik

Ældre- og Aktivitetsudvalget godkendte på møde den 29. april 2025 revideret model og målgruppebeskrivelse for forebyggende hjemmebesøg ([link til sag nr. 4 i Ældre- og Aktivitetsudvalget den 29. april 2025](#)).

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Følgende fremgår af konstitueringsaftalen for Viborg Byråd 2026-2029 under overskriften "Ældre og Aktivitet": "Arbejde aktivt med initiativer, der forebygger ensomhed blandt ældre".

I Viborg Kommune er der i en årrække arbejdet målrettet med forebyggelse af ensomhed blandt ældre. Ensomhed defineres i denne sammenhæng som "en individuel følelse af at være uønsket alene". Der sondres mellem tre dimensioner af ensomhed:

Følelsesmæssig ensomhed

Opstår ofte ved tab af en person eller noget vigtigt i livet. Her hjælper nærvær uden krav, tålmodig lytning og anerkendelse af tabets betydning.

Tankemæssig ensomhed

Opstår i forbindelse med refleksioner over livets grundlæggende vilkår, det liv man har levet og de valg, man har truffet. Her hjælper samtaler om liv og død, accept af følelsen, samt refleksion og nærvær.

Social ensomhed

Opstår, når man mangler sociale relationer og ikke føler sig som del af et meningsfyldt fællesskab. Her hjælper fællesskaber, aktiviteter, besøgsvenner og praktisk støtte til deltagelse i sociale fællesskaber.

Det er således en forudsætning for arbejdet med ensomhed, at ensomhed forstås som værende meget andet end det at være fysisk alene. Sociale fællesskaber løser derfor heller ikke alle former for ensomhed.

Aktuelle ensomhedsforebyggende indsatser

Der gennemføres hvert år omkring 2.400 forebyggende hjemmebesøg til borgere, der ikke modtager personlig pleje og praktisk hjælp. Besøgene har til formål at give borgerne mulighed for at tale om deres behov og livssituation i deres eget hjem. Her opdages tegn på social, mental og fysiske mistrivsel, herunder ensomhed. Forebyggelsesmedarbejderen vejleder om støttemuligheder og aktiviteter, der kan forebygge ensomhedsproblemer.

Hvis det vurderes relevant, kan forebyggelsesmedarbejderen, eller en anden medarbejder i Viborg Kommune, henvende sig til Brobyggerne. Som borger kan man ligeledes lave en bekymringshenvendelse til ensomhedstelefonen, hvorefter Brobyggerne vil følge op.

Brobyggerne arbejder med forebyggelse af ensomhed og isolation, og håndterer mere komplekse ensomhedsproblematikker. Der vil typisk være tale om borgere med udfordringer i forhold til følelsesmæssig og tankemæssig ensomhed i tillæg til social ensomhed. Brobyggerne tilbyder at komme i borgerens hjem og samarbejde med den enkelte borger om at tage hånd om ensomheden. Indsatsen afhænger af den konkrete situation og den enkelte borgers livssituation.

Brobyggerne deltager med sparring i de borgernære teams i hjemmeplejen. De gennemfører 150-200 borgerforløb årligt med 3,2 besøg i gennemsnit.

Kommende indsatser i relation til ældreloven

Som led i implementering af ældrelovens bestemmelser om samarbejde med frivillige sociale organisationer og om forebyggende og opsøgende indsatser, har Viborg Kommune besluttet at styrke kompetencerne i ensomhedsforebyggelse hos alle ansatte i Sundhed og Omsorg. Dette med afsæt i et nyt fællesfagligt ståsted for ensomhedsforebyggelse (se bilag).

Det fællesfaglige ståsted har fokus på at etablere en fælles forståelse af, hvad ensomhed er, og hvordan det kan komme til udtryk hos den enkelte borger. Medarbejderne får endvidere konkrete værktøjer til at opspore ensomhed, samt viden om tilbud til borgere med ensomhedsproblematikker.

Undervisningen i det fællesfaglige ståsted gennemføres i andet halvår 2026 og første halvår 2027.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Implementering af nye kostanbefalinger fra Sundhedsstyrelsen

RESUME

Sundhedsstyrelsen udgav i 2025 nye anbefalinger for kost til blandt andet borgere, der modtager madservice eller bor på plejecenter. Sundhedsstyrelsens anbefalinger bygger på en række faglige udgivelser om kost, herunder Fødevarestyrelsens officielle kostråd. I anbefalingerne er der fokus på måltider, der sikrer borgerne den optimale sundheds- og ernæringsmæssige sammensætning i forhold til næringsindhold. Sammensætningen af de måltider, der leveres af Madservice, er justeret på baggrund af anbefalingerne fra Sundhedsstyrelsen.

INDSTILLING

Direktøren for Social, Sundhed & Omsorg indstiller til Ældre- og Aktivitetsudvalget,

1. at orientering om Viborg Kommunes implementering af Sundhedsstyrelsens nye kostanbefalinger drøftes.

BESLUTNING I ÆLDRE- OG AKTIVITETSUDVALGET (2026-2029) DEN 01-06-2026

Ældre- og Aktivitetsudvalget drøftede orientering om Viborg Kommunes implementering af Sundhedsstyrelsens nye kostanbefalinger. Drøftelserne genoptages på mødet i Ældre- og Aktivitetsudvalget i august.

Sagsfremstilling

Historik

Social- og Sundhedsudvalget godkendte på møde den 28. november 2024 forslag til udmøntning af midlerne fra budgetforliget 2025-2028 til mere klimavenlig mad ([link til sag nr. 4 på Social- og Sundhedsudvalgets møde den 28. november 2024](#)).

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Som følge af nye anbefalinger til institutionskost fra Sundhedsstyrelsen har Madservice Viborg implementeret ændringer i sammensætningen af måltiderne. Ændringerne gælder for måltider leveret af Madservice fra 1. maj 2026.

Ændringerne sker, fordi den sundhedsfaglige anbefaling peger på en ny energiprocentfordeling til ældre, hvor den anbefalede proteinprocent falder fra ca. 20 % til 18 %. Dette svarer til en reduktion af kødmængden på 10 gram kød pr. hovedmåltid, som erstattes af 10 gram grøntsager. Reduktionen gælder kun måltider med udskæringer som koteletter eller flæskkesteg. Måltider med hakket kød, for eksempel frikadeller, ændres ikke.

Sundhedsstyrelsen anbefaler således mindre protein end tidligere. Derudover anbefales det nu, at proteinindtaget fordeles over hele døgnet. Dette skyldes, at evnen til at udnytte proteiner i kroppen falder med alderen. Derfor tilbydes beboerne på plejecentrene fremover protein i alle seks daglige måltider. Dette for at sikre den bedste udnyttelse af protein og for at sikre, at det samlede indtag af protein er tilstrækkeligt.

Viborg Kommune følger som udgangspunkt altid Sundhedsstyrelsens anbefalinger, som spænder over en række forskellige temaer inden for eksempelvis demens, sygepleje, hygiejne, forebyggelse mv. Sundhedsstyrelsen er øverste faglige myndighed på sundheds- og ældreområdet og regulerer, hvordan kommuner og regioner skal levere deres ydelser.

Sundhedsstyrelsens anbefalinger er udtryk for "best practice" og nyeste viden på det givne område. Samtidig bruges Sundhedsstyrelsens anbefalinger som udgangspunkt for tilsynsmyndighedernes vurdering af kvaliteten i kommunernes ydelser. Såfremt Viborg Kommune fravælger at implementere anbefalingerne, skal der foreligge en faglig begrundelse for afvigelsen.

Madservice Viborg har implementeret Sundhedsstyrelsens anbefalinger i opskrifterne på de producerede måltider samt gennem undervisning af ernæringspersonale, ledelse og medarbejdere i hjemmeplejen og på plejecentre. Der er desuden udarbejdet støttematerialer til plejepersonalet på plejecentrene med henblik på at indføre anbefalingen om seks daglige måltider med protein. Dertil er der sendt informationsbreve til borgere, som modtager madservice.

Ændringerne i måltidssammensætningen sker med baggrund i Sundhedsstyrelsens anbefalinger. Implementeringen understøtter samtidig byrådets beslutning i budgetforliget 2025-2028 om mere klimavenlig mad i kommunens institutioner. Her blev der afsat 300.000 kr. fordelt over årene 2025-2028 til kompetenceudvikling i Fødevarestyrelsens officielle kostråd.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Mødeliste 2026 for Ældre- og Aktivitetsudvalget

INDSTILLING

Direktøren for Social, Sundhed & Omsorg indstiller til Ældre- og Aktivitetsudvalget,

1. at der tages stilling til mødelisten.

BESLUTNING I ÆLDRE- OG AKTIVITETSUDVALGET (2026-2029) DEN 01-06-2026

Ældre- og Aktivitetsudvalget godkendte mødelisten.

Sagsfremstilling

Historik

Byrådet vedtog på sit møde den 17. december 2014 ([link til sag nr. 6 i byrådet den 17. december 2014](#)) et samlet sæt retningslinjer for de grundlæggende vederlag og andre godtgørelser til medlemmer af Viborg Byråd, herunder reglerne for tabt arbejdsfortjeneste.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Mødelisten (bilag nr. 1) fungerer som en kombination af et overblik over medlemmernes mødeaktiviteter og et styringsværktøj i forhold til protokollerede beslutninger omkring konkrete aktiviteter i forhold til tabt arbejdsfortjeneste (litra f).

Hvis Ældre- og Aktivitetsudvalget godkender den reviderede mødeliste, godkendes dermed også eventuelle aktiviteter i forhold til udbetaling af tabt arbejdsfortjeneste efter litra f.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

For konkrete aktiviteter, der hører hjemme under Styrelseslovens §16 stk. 1, litra f (Andre hverv efter anmodning fra byrådet eller dets udvalg) forudsætter retningslinjerne, at der tilvejebringes en protokolleret beslutning fra udvalget som betingelse for, at der lovligt kan udbetales erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Meddelelser og gensidig orientering

INDSTILLING

Direktøren for Social, Sundhed & Omsorg indstiller til Ældre- og Aktivitetsudvalget,

1. at orienteringen og meddelelserne tages til efterretning.

BESLUTNING I ÆLDRE- OG AKTIVITETSUDVALGET (2026-2029) DEN 01-06-2026

Ældre- og Aktivitetsudvalget tog orientering og meddelelser om følgende til efterretning:

- Møde mellem formandskabet i henholdsvis Ældre- og Aktivitetsudvalget og Ældrerådet
- Kapacitetstilpasning på RCV
- Status på forhandlinger om delingsaftale
- Møde med initiativgruppen i Houlkær
- Forespørgsel vedrørende sundhedshus i Ellekonebakken
- Seniorfolkemødet - deltagelse

Sagsfremstilling

Meddelelser og gensidig orientering fra formand, forvaltning og udvalg.

Underskriftsark

Sagsfremstilling

Ældre- og Aktivitetsudvalget skal godkende beslutningsprotokollen.

For at godkende beslutningsprotokollen, skal hvert medlem underskrive elektronisk i FirstAgenda ved at trykke på "Godkend".